

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 177/06-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť G. T., N., zastúpenej advokátom JUDr. Š. H., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 627/1991 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 627/1991 porušil základné právo G. T., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 627/1991 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. G. T. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice - okolie povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice - okolie je **p o v i n n ý** uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia v sume 8 682 Sk (slovom osemtisícšesťstoosemdesiatdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Š. H., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 16. mája 2006 č. k. I. ÚS 177/06-12 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť G. T., N. (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Š. H., B., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 627/1991.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že právny predchodca sťažovateľky (jej otec, ktorý zomrel... a sťažovateľka „*sa stala jedinou účastníčkou konania na strane žalovaného*“) bol žalovaným v spore o vydanie časti nehnuteľnosti, ktorý sa začal na okresnom súde 28. mája

1991 a podľa tvrdenia sťažovateľky „konanie dosiaľ trvá takmer 15 rokov, avšak do dnešného dňa súd právoplatne o podanej žalobe nerozhodol“.

3. Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 627/1991, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk a náhradu trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom z 12. júna 2006 písomne vyjadril okresný súd (Spr. 275/06). K uvedenému vyjadreniu zaujal 22. júna 2006 stanovisko právny zástupca sťažovateľky.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

V súvislosti s posudzovaným konaním ústavný súd pripomína, že vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k tzv. zbytočným prietahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo 15. februára 1993 (napr. I. ÚS 108/02).

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených dokladov, z písomných vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 627/1991 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav predmetného konania:

A.

Obdobie do 15. februára 1993

S. L., bytom N. (ďalej len „navrhovateľ“), podal 28. mája 1991 okresnému súdu proti A. S., N. (ďalej len „odporca“), návrh na začatie konania „o vydanie *nehnutelnosti* – *odstránenie neopr. zásahu*“.

Odporca sa k návrhu písomne vyjadril 2. júla 1991.

Okresný súd 17. júla 1991 stanovil termín pojednávania na 16. august 1991. Odporca 24. júla 1991 požiadal o preloženie pojednávania na mesiac september 1991. Okresný súd 1. augusta 1991 odročil pojednávanie na 16. august 1991.

Pojednávanie konané 2. septembra 1991 bolo po vypočutí navrhovateľa a splnomocneného zástupcu odporcu (jeho „zaťa p. J. T.“) odročené na neurčito „za účelom *obhliadky na mieste samom a za účelom dôkazov*“.

Okresný súd 10. septembra 1991 stanovil termín obhliadky na 18. september 1991, ktorej sa zúčastnili navrhovateľ a splnomocnenec odporcu.

Okresný súd 9. októbra 1991 ustanovil znalca Ing. J. D. na vypracovanie znaleckého posudku určujúceho priebeh hranice sporných pozemkov. Súdny spis bol zaslaný znalcovi 7. novembra 1991.

Znalec 27. decembra 1991 predložil okresnému súdu znalecký posudok z 23. decembra 1991.

Okresný súd 18. februára 1992 určil znalcovi znalecké.

Okresný súd 18. februára 1992 stanovil termín pojednávania na 5. marec 1992. Súčasne doručoval účastníkom konania znalecký posudok a uznesenie o znalcovskom.

Odporca 24. februára 1992 požiadal súd o doplnenie znaleckého dokazovania.

Pojednávanie konané 5. marca 1992 (za prítomnosti navrhovateľa a splnomocnenca odporcu) bolo odročené na neurčito za účelom predloženia relevantných listinných dôkazov účastníkmi konania a v nadväznosti na ich obsah na doplnenie dokazovania.

Okresný súd 31. marca 1992 stanovil termín pojednávania na 13. apríl 1992. Toto pojednávanie (konané za prítomnosti právneho zástupcu navrhovateľa a odporcu) bolo odročené na neurčito s tým, „že znalec bude vyzvaný, aby doplnil svoj znalecký posudok“.

Okresný súd 24. júla 1992 stanovil termín pojednávania na 20. august 1992. Toto pojednávanie (prítomní boli právny zástupca navrhovateľa a splnomocnenec odporcu) bolo po prednesoch sporných strán odročené na 31. august 1992 s tým, že t. č. je na liečení.

Manželka znalca 26. augusta 1992 oznámila súdu, že t. č. je na liečení v P.

Okresný súd 26. augusta 1992 odročil pojednávanie na 17. september 1992. Na tomto pojednávaní (konanom za prítomnosti navrhovateľa, jeho právneho zástupcu a odporcu) bol vypočutý znalec. Odporca žiadal nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom doplnenia dokazovania kontrolným znaleckým posudkom.

Okresný súd 17. novembra 1992 ustanovil znalca Ing. L. T.

Odporca 26. novembra 1992 žiadal o doplnenie uznesenia zo dňa 17. novembra 1992. Okresný súd ho 6. mája 1993 vyzval, aby oznámil, či túto jeho žiadosť je potrebné považovať za odvolanie proti uzneseniu zo 17. novembra 1992 a aby oznámil čoho sa vlastne domáha (odporca 14. mája 1993 oznámil súdu, že trvá na tom, aby mu pri kontrolnom meraní získané namerané hodnoty boli dané k dispozícii).

Obdobie po 15. februári 1993

Súdny spis bol 9. septembra 1993 zaslaný znalcovi.

Okresný súd 22. novembra 1993 a 4. januára 1994 (už pod hrozbou poriadkovej pokuty) urgoval predloženie znaleckého posudku. Znalec 23. februára 1994 požiadal (zo zdravotných dôvodov) o predĺženie lehoty na podanie znaleckého posudku do 15. apríla 1994.

Okresný súd 9. marca 1994 požiadal znalca, aby do 10 dní predložil znalecký posudok.

Znalec 12. apríla 1994 oznámil, že posudok je vypracovaný a počas týždňa plánuje cestu do N.

Odporca 14. apríla 1994 žiadal o rozšírenie úloh uložených znalcovi.

Znalec 27. apríla 1994 predložil okresnému súdu znalecký posudok z 26. apríla 1994, ktorý bol účastníkom konania doručený v mesiaci september 1994.

Okresný súd uznesením z 26. augusta 1994 stanovil znalecké. Odporca 28. septembra 1994 podal proti uzneseniu odvolanie.

Navrhovateľ 22. novembra 1994 predložil okresnému súdu stanovisko k znaleckému posudku.

Súdny spis bol 9. novembra 1994 predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“).

Okresnému súdu bolo 9. februára 1995 doručené uznesenie krajského súdu z 29. decembra 1994, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola odporcovi uložená povinnosť zaplatiť na účet súdu 4 304,10 Sk (nebolo ešte rozhodnuté vo veci samej a u odporcu sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov).

Okresný súd 5. apríla 1995 predvolal právneho zástupcu navrhovateľa na informatívny výsluch dňa 12. apríla 1995 a doručil uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Na informatívnom výsluchu bol právny zástupca žalobcu požiadaný, aby predložil jednoznačné stanovisko svojho klienta ku kontrolnému znaleckému posudku (súdom mu bola povolená lehota 15 dní).

Okresný súd 26. júla 1995 predvolal účastníkov konania na pojednávanie, ktorého termín stanovil na 21. august 1995. Na pojednávaní (konanom za neprítomnosti navrhovateľa a jeho právneho zástupcu, ako aj odporcu) bol vypočutý znalec a svedok E. G. Pojednávanie bolo odročené na 14. september 1995, dostavili sa všetci účastníci konania, ale pre práceneschopnosť samosudkyne sa pojednávanie odročilo na 16. október 1995.

Na pojednávaní konanom 16. októbra 1995 (neprítomný odporca bol zastúpený splnomocneným zástupcom) boli oboznámené výpovede znalca a svedka. Pojednávanie bolo odročené na 26. október 1995. Do tohto termínu ma navrhovateľ upresniť žalobný petit a presne špecifikovať, ktorej časti spornej nehnuteľnosti sa domáha.

Právny zástupca navrhovateľa 20. októbra 1995 predložil zmenený petit žaloby.

Na pojednávaní konanom 26. októbra 1995 (neprítomný odporca bol zastúpený splnomocnencom) bol vypočutý svedok E. L. (otec navrhovateľa). Keďže boli rozdiely v záveroch znaleckých posudkov, súd odročil pojednávanie na neurčito a uložil kontrolnému znalcovi doplniť znalecký posudok v lehote 30 dní v zmysle pokynu súdu zo 17. novembra 1995.

Súdny spis bol zaslaný znalcovi 30. októbra 1995.

Okresný súd 21. októbra 1997 urgoval doplnenie znaleckého posudku znalcom. Znalec 31. októbra 1997 oznámil okresnému súdu, že posudok vypracuje až po úhrade jeho vyúčtovania z 24. apríla 1994 a 22. augusta 1995 (celková suma 5 282 Sk), lebo dokazovanie musí vykonať v obci N. a tiež minimálne 2 x musí cestovať na Katastrálny úrad v K., Správa katastra K. (ďalej aj „katastrálny úrad“). Podľa jeho názoru náklady budú predstavovať cca 3 000 Sk, ktoré t. č. na uvedené účely nemá k dispozícii.

Okresný súd 27. apríla 1999 opätovne žiadal znalca, o doplnenie znaleckého posudku. Vysvetlil mu dôvody neuhradenia znaleckého (neúplný znalecký posudok) a stanovil lehotu 30 dní, po uplynutí ktorej budú proti znalcovi použité poriadkové opatrenia.

Znalec 10. júna 1999 oznámil, že posudok má už rozpracovaný a predloží ho do konca júna, prípadne v júli 1999.

Znalec 7. septembra 1999 oznámil, že ním vypracovaný geometrický plán predložil na katastrálny úrad pred šiestimi týždňami na úradné overenie. Po jeho doručení zašle znalecký posudok súdu.

Znalec 16. septembra 1999 predložil doplnenie znaleckého posudku. Doplnenie posudku bolo zaslané účastníkom konania 24. septembra 1999 na vyjadrenie.

Okresný súd 29. októbra 1999 vyzval účastníkov konania na predloženie vyjadrenia k posudku.

Odporca 22. novembra 1999 oznámil, že k posudku sa konkrétnejšie osobne vyjadrí na pojednávaní.

Okresný súd 21. decembra 1999 stanovil termín pojednávania na 21. február 2000 a urgoval vyjadrenie k posudku u navrhovateľa.

Na návrh účastníkov konania bolo pojednávanie 21. februára 2000 odročené na 27. marec 2000 za účelom výsluchu znalca. Právny zástupca navrhovateľa predložil súdu návrh jeho klienta na začatie konania „o určenie priebehu hranice pozemku...“, ktorý podal 27. marca 2000 okresnému úradu, katastrálny odbor.

Odporca predložil okresnému súdu návrh z 19. marca 2000, ktorým žiadal, aby mu navrhovateľ vrátil časť pozemku, ktorý podľa výsledkov znaleckého posudku neoprávnene užíva.

Pojednávanie konané 27. marca 2000 bolo prerušené až do právoplatného skončenia konania o určenie priebehu hranice medzi spornými nehnuteľnosťami, ktoré sa vedie pred katastrálnym úradom.

Podľa úradného záznamu z 19. júla 2000, konanie pred katastrálnym úradom dosiaľ nebolo skončené.

Okresný súd 20. decembra 2000 požiadal katastrálny úrad o podanie informácie. Svoju požiadavku urgoval 31. januára 2001, 17. apríla 2001 a 22. júna 2001.

Odporca 22. júna 2001 žiadal okresný súd o podanie informácie o stave konania.

Okresný súd 25. septembra 2001 pod hrozbou poriadkových opatrení urgoval katastrálny úrad podanie informácie o stave konania v lehote 15 dní.

Katastrálny úrad 18. októbra 2001 oznámil súdu, že v predmetnej veci nebolo rozhodnuté.

Znalec 7. januára 2002 urgoval znalecké za dodatok k znaleckému posudku. Okresný súd o znalcovskom rozhodol uznesením z 30. januára 2002.

Okresný súd 15. marca 2002 žiadal katastrálny úrad o podanie informácie o stave konania o návrhu navrhovateľa (negatívna odpoveď bola doručená okresnému súdu 20. júna 2002, fotokópia odpovede bola doručená odporcovi 4. júla 2002).

Katastrálny úrad 21. augusta 2002 požiadal okresný súd o zapožičanie súdneho spisu sp. zn. 7 C 627/1991.

Súdny spis bol od 24. septembra 2002 do 11. decembra 2002 na katastrálnom úrade.

Okresný súd 2. júna 2003 žiadal katastrálny úrad, aby ho informoval o stave konania sp. zn. H 1/00 a zapožičal predmetný spis (okresný súd podanie informácie urgoval 28. októbra 2004).

Súdny spor vedený pod sp. zn. 7 C 627/1991 bol 28. októbra 2003 pridelený JUDr. I. P.

Katastrálny úrad 29. decembra 2004 žiadal okresný súd o vrátenie svojho spisu sp. zn. H 1/00, ktorý bol zapožičaný súdu v júni 2003, aby mohol ukončiť konanie (spis bol vrátený 28. januára 2005).

Okresný súd 18. mája 2005 žiadal katastrálny úrad o podanie informácie o stave konania.

Okresný súd 19. augusta 2005 stanovil termín pojednávania na 11. november 2005.

Uznesením z 9. júna 2005 vyzval okresný súd odporcu, aby sa vyjadril k žalobe, a oboch účastníkov vyzval, aby predložili potrebné dôkazy.

Zásielka adresovaná splnomocnencovi odporcu bola 24. augusta 2005 vrátená poštou späť z dôvodu úmrtia adresáta (odporca 14. decembra 2005 splnomocnil svojím zastupovaním G. T. z N., ktorá 14. decembra 2005 nahliadla do súdneho spisu).

Pre práceneschopnosť sudkyne bolo pojednávanie 9. novembra 2005 odročené na 10. február 2006.

Odporkyňa („*pristupujúci... k vzájomnému návrhu G. T., rod. S.*“) predložila 6. februára 2006 súdu vyjadrenie a vzájomný návrh, ktorým žiadala návrh zamietnuť a určiť, ktoré časti sporných pozemkov (podľa znaleckého posudku) sú vo vlastníctve navrhovateľa a ktoré sú vo vlastníctve odporcu a G. T.

Na pojednávaní konanom 10. februára 2006 (prítomný bol navrhovateľ, splnomocnený zástupca odporcu Ing. B. T. a odporkyňa v 2. rade G. T.), bol prednesený protinávrh odporcov. Keďže je hranica pozemkov naďalej sporná, účastníci konania súhlasili s ďalším znaleckým dokazovaním. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Okresný súd 6. apríla 2006 ustanovil znalca Ing. M. H., PhD., vypracovaním znaleckého posudku na určenie spornej hranice. Uznesenie adresované odporcovi vrátila pošta 13. apríla 2006 okresnému súdu späť s poznámkou, že adresát zomrel.

Okresný súd 19. mája 2006 požiadal Obecný úrad N. o prešetrenie pobytu odporcu, o oznámenie, či sa zdržiava v obci alebo na inej známej adrese alebo či je na neznámom mieste“.

Súdny spis sp. zn. 7 C 627/1991 bol 14. júna 2006 predložený ústavnému súdu k nahliadnutiu.

K súdnemu spisu bol pripojený administratívny spis katastrálneho úradu sp. zn. H 1/00. Z jeho obsahu vyplýva, že:

1) Okresný súd vrátil katastrálnemu úradu jeho spis 28. januára 2005.

2) Katastrálny úrad 10. februára 2005 rozhodnutím č. k. H 1/00–BJ z dôvodu nedostatku právomoci návrh na určenie priebehu hranice medzi pozemkami parc. č. 290 a parc. č. 291/1, 293 v Katastrálnom území N. podľa § 50 Katastrálneho zákona zamietol. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 22. marca 2005.

3) Na základe žiadosti okresného súdu z 18. mája 2005 o stave konania vo veci sp. zn. H 1/00 predmetný administratívny spis mu bol doručený 26. mája 2005.

B.

Podľa ustanovenia § 48 až § 51 tretieho oddielu štvrtej časti zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), stavu platného a účinného do 15. apríla 2004 [tretí oddiel štvrtej časti citovaného zákona bol zrušený zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 173/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov] „o určení priebehu hranice pozemkov“ na návrh vlastníka pozemkov konal a rozhodoval príslušný katastrálny úrad.

III.

1. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 627/1991 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“, resp. práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...)“.

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 12. júna 2006 uviedol: *«Priebeh úkonov, ktoré vo veci boli vykonané, sú v podstate zhodné tak ako ich uvádza sťažovateľka.*

Vo veci s pravidelne konalo, avšak k predĺženiu konania došlo tým, že súdny znalec z odboru geodézie a kartografie nevyhotovil znalecký posudok v stanovenej lehote ako aj po vyhotovení znaleckého posudku návrhmi na jeho doplnenie účastníkmi konania.

Čo sa týka výberu znalcov z odboru geodézia v čase, keď sa ustanovoval súdny znalec, súd nemal k dispozícii viacerých znalcov zapísaných v zozname vedenom na KS

Košice a preto súd bol nútený brať do úvahy aj ich „nečinnosť“ v daných veciach, (to znamená žiadosť o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku pre pracovnú zaneprázdnenosť). Táto situácia je aj v súčasnosti, pretože pre k. je zapísaných len šesť súdnych znalcov z tohto odboru.

Ďalším dôvodom, pre ktorý súd vo veci nekonal, bol návrh navrhovateľa na začatie konania o určení priebehu hranice, ktorý bol podaný na Okresný úrad K., katastrálny odbor, dňa 27. 3. 2000, ktorý mal právomoc rozhodovať o priebehu hranice pozemku. Z tohto dôvodu bolo konanie prerušené.

Súd viackrát vyzýval Okresný úrad K. o oznámenie, v akom štádiu sa nachádza konanie o určení priebehu hranice pozemku (17. 4. 2001, 25. 9. 2001, 15. 3. 2002, 16. 2. 2003, 30. 5. 2003, 28. 10. 2004).

Správa katastra K. dňa 10. 2. 2005 rozhodla, že návrh na určení priebehu hranice pozemku zamietla pre nedostatok právomoci. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 22. 3. 2005.

Na výzvu súdu bol dňa 28. 5. 2005 postúpený celý spisový materiál Správy katastra K.

Následne súd opäť začal vo veci konať. V súčasnosti je ustanovený ďalší súdny znalec z odboru geodézie.

Z uvedeného vyplýva, že vo veci sa plynule koná.»

3. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu v podaní z 22. júna 2006 uviedla: „Okresný súd Košice – okolie (ďalej len „porušovateľ“) odôvodňuje neúmerné predlžovanie predmetného súdneho konania dvoma skutočnosťami – znaleckým dokazovaním, ktoré si vzhľadom na nedostatok súdnych znalcov zapísaných na KS Košice v danom odbore vyžiadalo dlhý čas a konaním o určení priebehu hranice pozemku vedeným Okresným úradom K., resp. Správou katastra K.

Pokiaľ ide o prvý uvedený dôvod, máme za to, že je úlohou súdu organizovať svoju činnosť a priebeh konania tak, aby nedochádzalo k zbytočným prieťahom v konaní. Neobstojí argument porušovateľa, že v obvode Krajského súdu v Košiciach je nedostatok súdnych znalcov v odbore geodézia. V zmysle ust. § 9 zákona č. 36/1967 Zb o znalcoch a tlmočníkoch, ktorý bol účinný v rozhodnom čase, boli znalci oprávnení vykonávať

znaleckú činnosť i mimo obvodu krajského súdu, v ktorého zozname sú zapísaní. Porušovateľ teda mohol, vedomý si existujúceho stavu, za účelom vypracovania znaleckého posudku osloviť ktoréhokoľvek znalca zapísaného v ústrednom zozname znalcov a tlmočníkov vedenom Ministerstvom spravodlivosti SR.

Podotýkame, že išlo o bežný a jednoduchý znalecký úkon, ktorý nie je náročný ani z časového hľadiska, porušovateľ preto predovšetkým mohol a mal upozorniť ustanoveného súdneho znalca, aby v zmysle ust. § 8 cit. zákona, vykonával svoju činnosť riadne a v určenej lehote. Akceptovanie stavu, že súdny znalec vypracováva jednoduchý znalecký posudok 1,5 roka a doplnenie znaleckého posudku 4 (!) roky, je zo strany porušovateľa absolútne neprijateľné.

Čo sa týka konania o určení priebehu hranice pozemkov na Okresnom úrade K., toto konanie nepredstavovalo dôvod na nekonanie vo veci a prerušenie konania. Okresný úrad K. a neskôr Správa katastra K. totiž, ako vyplýva i z rozhodnutia tohto správneho orgánu zo dňa 10. 2. 2005, nemal v čase prebiehajúceho súdneho konania právomoc konať o tom istom v správnom konaní. Súdne konanie teda malo pokračovať ďalej bez jeho prerušenia. Porušovateľ však vo veci, ktorá bola už v tom čase vysoko reštančná (konanie prebiehalo 9 rokov), konanie bezdôvodne prerušil, čoho výsledkom bolo ďalších 5 rokov bez jediného meritórneho úkonu. Je zrejmé, že išlo o neodôvodnené a celkom zbytočné prerušenie konania.

Domnievame sa, že porušovateľ nepostupoval tak, aby bolo konanie čo najskôr ukončené rozhodnutím a aby bol odstránený stav právnej neistoty. Práve naopak, porušovateľ svojím postupom v podstatnej miere zapríčinil, že o žalobe podanej 28. 5. 1991, t. j. pred vyše 15 rokmi, nebolo do dnešného dňa meritórne rozhodnuté a vzhľadom na súčasný procesný postup súdu ani nie je predpoklad, že toto konanie bude v dohľadnej dobe ukončené.

Na základe uvedených skutočností žiadame Ústavný súd Slovenskej republiky, aby rozhodol tak, ako je uvedené v petite podanej sťažnosti. “

4. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Judikatúra EŠLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľku (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

4.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že občianskoprávne konanie (vo veci vydania časti pozemkovej nehnuteľnosti) síce začalo 28. mája 1991, teda pred viac ako 15 rokmi, a k dnešnému dňu nie je meritórne rozhodnuté ani na súde prvého stupňa, ústavný súd je však oprávnený posudzovať vec len v období po 15. februári 1993 (pozri prvý odsek II. časti nálezu).

Obdobie, ktoré v dôsledku toho bude ústavný súd brať do úvahy, prekročilo teda 13 rokov. K tomu však ústavný súd považuje za potrebné upresniť, že aj keď nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže zohľadniť aj stav konania k uvedenému dátumu (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd konštatuje, že v prípade s'ťažovateľky došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho účastníka konania na strane žalovanej, a to na základe univerzálnej sukcesie (dedenie). Keďže univerzálna sukcesia automaticky vyvoláva procesnoprávne nástupníctvo, okresný súd nemusel uznesením túto zmenu

pripustiť. Uvedená skutočnosť má podľa názoru ústavného súdu zásadný význam pre vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu namietanej protiústavnosti konania okresného súdu, pretože v uvedenom prípade v dôsledku zmeny účastníkov konania nedošlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu (ako je to pri zámene účastníkov), ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01).

S prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemal pochybnosť, že sťažovateľka môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka vstúpila do konania 6. februára 2006 (vyjadrenie sťažovateľky k žalobe) na základe univerzálnej sukcesie, ústavný súd bude pri posudzovaní činnosti okresného súdu prihliadať aj na obdobie týkajúce sa právneho predchodcu sťažovateľky.

4.2 Ústavný súd je toho názoru, že uvedená dĺžka konania nebola výlučne závislá od zložitosti občianskoprávneho sporu vedeného v konaní pred okresným súdom.

Ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť (skutkovú, právnu alebo procesnú prekážku), na základe ktorej – samostatne alebo v spojení s inými – by mohol predmetnú vec vrátane konania o nej posúdiť ako vec, ktorej dĺžka by bola spôsobená výlučne jej zložitou. Skutočnosť, že vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcami z odboru geodézie a kartografie, ako aj prerušenie konania do ukončenia konania pred katastrálnym úradom, neboli skutočnosťami majúcimi výlučný vplyv na dĺžku doterajšieho konania, i keď ho významnou mierou ovplyvnili.

4.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky (resp. jej právneho predchodcu) v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.

4.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom toto konanie posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane akcentovania významu predmetného konania pre jeho účastníkov.

Podľa názoru ústavného súdu občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako je tomu v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v globále považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a najmä čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do takej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 66/03).

V súvislosti s obranou okresného súdu týkajúcou sa prerušenia predmetného konania ústavný súd poznamenáva, že v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. I. ÚS 21/02) v prevažnej väčšine prípadov nehodnotí obdobie, počas ktorého je obdobie prerušené, ako obdobie so zbytočnými prieťahmi. V danom prípade však ústavný súd vychádzajúc z predložených mu písomných dokumentov a z na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu musel konštatovať, že v tomto období boli zbytočné prieťahy v čase, keď bol administratívny spis neúčelne a neúmerne dlho (od júna 2003 do 28. januára 2005) zadržíavaný okresným súdom, čo neumožnilo katastrálnemu úradu rozhodnúť vo veci, ktorá bola dôvodnom prerušenia konania pred okresným súdom.

Tolerovanie pasivity znalcov, ako aj v zásade málo efektívne (neúspešné) žiadanie znalcov okresným súdom o predloženie znaleckého posudku v období od 30. októbra 1995 (zaslanie súdneho spisu znalcom) do 16. septembra 1999 (predloženie znaleckého posudku), a nevykonanie žiadneho procesného úkonu smerujúceho k rozhodnutiu v merite veci v tomto období kvalifikuje ústavný súd ako postup súdu nesmerujúci k odstráneniu stavu právne neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza v predmetnom konaní, teda ako postup vykazujúci znaky zbytočných prieťahov v konaní (napr. II. ÚS 10/01, I. ÚS 111/05).

Uvedené skutočnosti vo svojom súhrne významne ovplyvnili dĺžku konania (o vyše päť rokov), a preto ich treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4.5 Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

5. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

6. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

6.1 Sťažovateľka žiadala z dôvodu neúnosnosti dĺžky konania na jej právnu istotu priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk.

6.2 Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadost'učinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadost'učinenie podľa cit. ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 4.1 až 4.5 tejto časti), ako aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku doterajšieho konania považuje za primerané v ňou požadovanej výške, t. j. v sume 50 000 Sk.

6.3 Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

7. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 20. apríla 2006 a vyjadrenie z 22. júna 2006. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 16 381 Sk), čo predstavuje odmenu za jeden úkon 2 730 Sk a spolu s režijným paušálom 164 Sk sumu 2 894 Sk za jeden úkon právnych služieb. Náhrada trov konania za tri úkony právnych služieb v danom prípade predstavuje spolu sumu 8 682 Sk.

Ústavný súd preto priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky odmenu v ním uplatnenej výške (t. j. v sume 8 682 Sk).

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 4.

8. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2006

